

Udbygning af vedvarende energi og natur- hensyn

Anbefalinger til acceleration af vedvarende energi
uden at gå på kompromis med naturhensyn

HOVEDANBEFALINGER

- Krav til at VE-anlæg understøtter biodiversiteten i udbudsreglerne
- En mere langsigtet arealplanlægning og tidlig inddragelse
- Revidering af eksisterende incitamentsstrukturer så det bliver attraktivt at opstille sol- og vindenergi. Giv kommunerne 5 øre pr. kWh produceret ren vedvarende energi i lokalområdet.
- Ændring i skovloven, som i dag forbyder skovejeren at etablere VE-anlæg
- Gør det attraktivt for landmænd at opstille grønne energianlæg på dårlige marginaljorde og evt. på vådlagte lavbundslande. Beskat disse lavtydende jorde som landbrugsjord i stedet for som til den højere sats for erhvervsgrunde.
- Gør det lettere og mere attraktivt at opstille vedvarende energianlæg, i særlig grad solceller, i bynære områder.
- En generel hurtigere godkendelsesproces for VE-projekter og en strømlining af klageprocessen.

Indledning

Forudsætningerne for udbygningen af vedvarende energi (VE) på land og til vands har aldrig været bedre. Omkostningerne ved opsætning af vedvarende energi ift. andre energikilder er faldende, og sol- og vindenergi er på livslange omkostninger nu billigere end fossile brændsler. Alligevel er vi ikke i mål med en 100% grøn elforsyning i dag. I 2022 var 54% af den danske elproduktion baseret på vindenergi og 8% på solenergi. Resten kom fra biomasse, biogas, kul, naturgas, olie og affald. Yderligere forventes behovet for ren vedvarende energi at stige kraftigt i de kommende år. Dels fordi klimakrisen gør det nødvendigt at accelerere udfasningen af fossile brændsler, og dels fordi der i takt med elektrificeringen af samfundet opstår en stigende efterspørgsel efter grøn strøm.

Ifølge Energistyrelsens analyseforudsætninger til Energinet, vurderes Danmarks samlede elforbrug til at være på over 200 TWh i 2050, hvilket er fem gange større end det nuværende elforbrug (36 TWh)¹. Udbygningen af vedvarende energi kan derfor ikke gå for hurtigt.

Alligevel er udbygningen af vedvarende energi nærmest gået i stå, og der er stort set ikke sat nogen nye vindmøller op på land i de seneste år.

Det tager i gennemsnit 4-6 år at få godkendt nye landbaserede VE-projekter i EU uden for accelerationsområderne fra RePowerEU-planen, og i Danmark er det mange steder svært at få koblet nye solcelleanlæg og vindmøller på elnettet, der lider under kapacitetsudfordringer. Men der findes også en betydelig politisk

bekymring for, at miljøgodkendelser og hensyn til natur og biodiversitet er en stor barriere for udrulningen af VE-projekter. Denne bekymring skal adresseres, så hensynet til natur og biodiversitet ikke behøver at blive en stopklods for udrulning af vind og sol. Dette positionspapir rummer en række anbefalinger til, hvordan man kan accelerere opstillingen af vedvarende energi på land uden at gå på kompromis med naturhensyn.

Et stærkt krydspres

Forsinkelserne af projekter for nye solcelleanlæg og vindmøller har flere forklaringer. Ofte er der tale om lokale borgeres bekymringer og kritik af VE-projekternes lokale påvirkning af natur og dyreliv. Antallet af klager, der bygges på biodiversitetspåvirkning fra VE-projekter, har været stigende. Samtidigt udgør en intensiv arealanvendelse og ressourceudtag, ifølge Biodiversitetsrådet, de vigtigste årsager til forringelsen af den danske biodiversitet². Det er et krydspres af forskellige hensyn, der skal adresseres.

For vi befinder os ikke alene i en klimakrise, der kalder på en accelereret udbygning med sol- og vindenergi. Vi befinder os også i en menneskedrevet biodiversitetskrise, som sætter den globale samt danske flora og fauna under pres. Når arter uddør, ødelægges der ikke kun livsnødvendige økosystemer, som danner grundlaget for os mennesker og verdensøkonomien, men vi taber også noget af det, som gør naturen smuk og værdifuld.

Konflikten mellem klima- og biodiversitetshensyn risikerer at vokse de kommende år i takt med, at kampen om arealerne intensiveres. Vi står dermed både i en klimamæssig og økologisk krise, hvor vi skal finde nye holdbare svar, så vi i fremtiden kan leve sikkert inden for de planetære grænser i stedet for at planlægge anlæg, der forværrer kriserne. Det kræver en mere holistisk tilgang i problemløsningen.

Samtidig er det uomtvisteligt, at det haster med at finde effektive svar på klimakrisen, og vi kan ikke løse den uden, at der afsættes arealer til meget mere sol- og vindenergi på land. Det er nødvendigt at være realistisk i forhold til omfanget af den udfordring, vi står overfor, for

Danmark er nødt til at lave en dybtgående transformation af vores energisystem væk fra afhængigheden af fossile brændsler.

Rådet for Grøn Omstilling vurderer, at der er brug for en syvdobling med vedvarende energi frem mod 2030, da det vil være et afgørende skridt på vej mod at opbygge et 100 pct. vedvarende energisystem i Danmark uden fossile brændsler. Det er mere end den firedobling med sol og vind på land, som et bredt flertal i Folketinget satser på. Selv om Rådet for Grøn Omstilling lægger op til en mere ambitiøs udbygning med vedvarende energi, men anbefaler samtidig at alle vedvarende energiprojekter fremover får pligt til at medtænke naturhensyn og fremme af biodiversiteten. Det skal ske samtidig med, at der indføres en langt smidigere og mere agil sagsbehandling.

Politisk rammeaftale peger fremad

Det er ikke frugtbart at opstille klima- og biodiversitetskriserne som indbyrdes konkurrenter. Man bør ikke anse de to hensyn som et nulsumsspil, hvor der kun kan være én vinder. For kriserne er forbundne, og de skal løses i fællesskab. Den største trussel mod begge problematikker er nemlig fossile brændsler, der står bag størsteparten af de menneskeskabte klimaforandringer, som sætter naturen under et hårdt pres. Det kalder på en holistisk tilgang i løsningen af de to kriser. Men hvordan gøres det i praksis? Det kom der et foreløbigt politisk bud på den 12. december 2023.

Her indgik regeringen og et bredt flertal af partier i Folketinget en aftale om at fremme VE-udbygningen på land, så der kan sættes ekstra fart på den grønne omstilling. Aftalen fastlægger en ramme for etableringen af store energiparker, øger den nuværende kompensation til naboer og lokalsamfund ved VE-udbygning og vil med en fremtidig lov lempe arealbeskyttelsen i opstillingen af VE³.

Aftalen lægger op til mindre lempelser af de nationale regler på natur- og miljøområdet og inden for kulturarvsbevaring m.v. Det gælder bl.a. fredning i naturbeskyttelseslovens kapitel 6, fredskovspligt, sø- og

åbeskyttelseslinjer i naturbeskyttelseslovens § 16, skovbyggelinjen i naturbeskyttelseslovens § 17, kirkebyggelinjer i naturbeskyttelseslovens § 19 og sten- og jorddiger i museumslovens § 29 a. Disse lempelser kan være nødvendige for at fremme en hurtigere godkendelsesproces om nye solcelleanlæg og vindmøller.

Men man vil fortsat være forpligtet til at overholde EU-reglerne på natur- og miljøområdet, og der sker ændringer i de nuværende regler for dispensationer på §3-arealer, hvorfor der samlet set er fundet en god balance. Man åbner op for, at der i visse tilfælde kan dispenseres fra naturbeskyttelses- og skovloven, hvis der ikke findes et brugbart lokalt alternativ, og Rådet for Grøn Omstilling finder det fornuftigt, at man tillader den slags dispensationer under forudsætninger af, at der udlægges et tilsvarende naturareal andet steds. Grundprincippet må være, at vi som helhed mindst skal give lige så meget tilbage til naturen, som der tages.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at aftalen er et vigtigt skridt til at fremme en hurtigere opstilling af sol- og vindenergi, men aftalen kunne godt være mere ambitiøs. Derfor anbefaler Rådet, at aftalen følges op med yderligere tiltag.

Lovgivning skal fremme naturhensyn

Hvis vi skal vende det nuværende tab af biodiversitet til fremgang og samtidigt sikre den grønne omstilling, er der behov for ny lovgivning på området.

I Biodiversitetsrådets årsrapport fra 2022, er den overordnede konklusion, at den nuværende biodiversitet på tværs af arter, levesteder og naturlige processer ikke er tilstrækkelig for opretholdelsen af biodiversiteten på længere sigt⁴. Hertil konkluderer Biodiversitetsrådet, at der i øjeblikket højst er 2,3% af det danske landareal, som bidrager til målsætningerne om beskyttede områder. Det er altafgørende, at lovgivningen afspejler Danmarks forpligtelser i Kunming-Montrealaftalen om biodiversitet og EU's forordning om naturgenopretning. Montrealaftalen opstiller 23 mål for 2030 og omhandler bl.a. beskyttelsen af minimum 30% af de samlede land- og havarealer, som er vigtige for biodiversitet og

økosystemer i 2030⁵. EU-forordningen stiller krav til medlemslande om at udarbejde en national genopretningsplan, igangsætte genopretningsinitiativer for land- og havarealer i dårlig stand samt forbedre levestederne for arter og fugle⁶.

Der er i øjeblikket alt for vandtætte skotter i den nuværende regulering mellem vedvarende energi, biodiversitet samt land- og skovbrug. Ved at integrere biodiversiteten som et parameter i lovgivningen for VE-udbygningen, vil man automatisk skulle samtænke hensyn tidligt i processen. Det kan være med til at skabe mere effektive løsninger, som påvirker naturen mindst muligt, og vil samtidigt betyde en hurtigere udrulning af VE-projekter, da man undgår forsinkelser skabt af kritik og klager.

Klogere anvendelse af Danmarks arealer

Danmark er et lille land rent geografisk. Mange taler om, at der er kommet en øget konkurrence og nærmest en kamp om arealanvendelsen mellem bebyggelse, energi, landbrug, skov, infrastruktur, og alt for ofte sættes naturen lavest. Danmark er i forvejen det land i Europa, hvor naturen er allermost trængt. Det skønnes, at der allerede er planlagt mellem 130%-140% af Danmarks areal⁷. Men man behøver ikke at se arealanvendelsen som en kamp, hvor nulsumsspillet råder. Et tilvalg behøver ikke nødvendigvis betyde et fravalg. Der er i stedet et behov for at samtænke og anvende Danmarks areal bedst muligt, hvor udbygningen af VE sker i balance med andre hensyn herunder natur og biodiversitet. På den måde skabes flere vindere. Med det sagt, så bruger vi i dag alt for meget af vores samlede arealer på foder- og animalsk produktion. Der er et behov for mere plads til skov og natur for at give plads til biodiversiteten, der samtidigt skaber rekreativ værdi for borgerne.

Med tanke på klimakrisen og fremtidens energibehov, mener Rådet for Grøn Omstilling, at det er en bunden opgave at skaffe plads til den mængde vedvarende energi på landjorden. I 2021 udgjorde solceller og landvindmøller, hvad der svarer til 0,8% af landbrugsarealet, og forventes at udgøre 2,1% af landbrugsarealet i 2030 ud fra en firedobling af produktionen fra land-VE⁸.

Rådet har beregnet, at Danmark har brug for en syv-dobling med sol- og vindenergi for at kunne lægge en realistisk plan, der kan gøre Danmark 100 pct. selvforsynende med vedvarende energi. Det er muligt at nå en syv-dobling af kapaciteten uden at beslaglægge mere end 3-3,5 pct. af Danmarks landareal. Vindmøller kan sameksistere med landbrug og optager meget lidt plads, og hvis flere af de gamle møller udskiftes med større møller, er det muligt at opnå en langt større effekt pr. hektar. Solcelleanlæg skal ikke bare opstilles på bar mark, men i langt højere grad over parkeringspladser, på store tagarealer og langs motorveje, således der også opnås bynær forsyning af vedvarende energi.

Der kan nemt skaffes plads til en så markant udbygning med sol- og vind på landjorden. I dag beslaglægger produktionen af biobrændstoffer hele 3 pct. af landbrugsjorden, og det vil være langt mere energieffektivt og bedre for klimaet, hvis denne jord blev brugt til produktion af ren vedvarende energi. Hvis politikerne ønsker en vis produktion af energiråps til 2. generations biobrændstoffer, er det også muligt at finde plads på andre landbrugsarealer, herunder lavtydende marginaljorde.

I dag bruges over tre fjerdedele af dansk landbrugsjord til at fremstille foder til dyr, men Rådet for Grøn Omstilling har fremlagt en plan for en større omstilling af dansk landbrugs- og fødevarerproduktion, hvor kødproduktionen og antallet af dyr nedbringes markant og erstattes af flere plantebaserede fødevarer, således at mindst en fjerdedel af landbrugsarealet (680.000 ha) kan tages ud til lysåben natur (som afgræsses til gavn for biodiversitet) og skov.⁹ Nogle af disse arealer – herunder de vådlagte lavbundslande – kan f.eks. bruges til anlæg af solcelleanlæg, hvis de samtænkes med hensyn til biodiversitet.

Langsigtet national arealplanlægning

Der er i dag en decideret silotænkning i arealplanlægningen, hvor projekter angående vedvarende energi, natur og biodiversitet tænkes separat. Biodiversiteten bør indtænkes i forbindelse med klimatilpasningen og øvrige ændringer i arealanvendelsen. De gennemgribende ændringer, der skal til for at vende tabet af biodiversitet til

fremgang, kræver en **revidering af eksisterende incitamentsstrukturer**, der skader biodiversitet, og **etableringen af nye incitamentsstrukturer**, som understøtter biodiversitet. Hertil bør vedvarende energi og natur tage forrang i arealplanlægningen over nye motorveje eller biomasseprojekter. Man kunne f.eks. lave et planlægningshierarki over områder, hvor VE ikke bør opstilles. Det kan være områder som klassificeres under verdensnaturarv, urørt skov, Natura 2000 og §3-arealer. Det er på tide, at der tegnes nye linjer og formes nye brikker i Danmarks arealpuslespil.

Store vindmøller i produktionsskov

Naturbeskyttelseslovgivningen skal ændres, så der fremover også åbnes op for opstilling af vindmøller i produktionsskove.

Udbygningen af vindenergi vil dermed i større grad kunne samtænkes med produktionsskove. Da formålet med produktionsskove er træproduktion, har skovene i forvejen en lav grad af biodiversitet. Opsætningen af VE vil dermed have en minimal påvirkning på biodiversiteten og vil samtidig kunne fungere som en indtægtskilde for skovejeren, når træbaseret bioenergi udfases. For at dette kan lykkes, kræver det en ændring i Skovloven, som i dag forbyder skovejeren at etablere anlæg, som ikke er nødvendig for skovdriften. Der bør stilles modkrav til producenter, så de forpligtes til at sikre øget biodiversitet i samme skov, f.eks. ved at lave småbiotoper med urørt skov, dødt ved eller lignende i produktionsskoven – eller som minimum udvide skoven. Opførelse af vindmøller bør tænkes ind ved ny skovrejsning, hvor der endnu ikke er opbygget rekreative forhold til det nye skovområde, og man derfor må forvente, at modstanden vil være mindre.

Sats på samtænkning på landet

Derudover burde man overveje at opstille **solcelleanlæg på lavbundslande**. Ved at kombinere udtagningen af lavbundslande og solceller kan man opnå en flerhed af effekter. Man mindsker CO₂-udledningen fra lavbundslandene og producerer grøn energi. Det er en effektiv måde at tilgå den begrænsede arealmængde på, da man

herved udnytter pladsen optimalt og imødekommer flere hensyn. At udtage jord til brug for bl.a. solceller behøver dermed ikke betyde, at man får mindre natur – tværtimod. En væsentlig forhindring for at dette ikke sker allerede i dag er, at man i processen går fra landbrugsskat til erhvervsbeskatning. Incitamenterne er rettet den forkerte vej. Derfor bør man rent skattemæssigt ligestille jorden brugt til grøn energi med landbrugsjord, når det gælder de lavtydende jorde og lavbundslande. Solceller skal ikke opstilles på god landbrugsjord.

Til gengæld bør der ved solceller på ikke-vådlagte arealer stilles klare krav til brug af arealerne til f.eks. afgræsning småbiotoper eller bestøverblandinger og evt. til solcellernes miljøpåvirkning såsom afgivelse af problematiske stoffer til jorden over tid.

Mere VE-produktion i byerne

Det er vigtigt, at man ikke kun bruger landbrugsjord til udbygning af vedvarende energi. Der bør i de kommende år være et langt større fokus på **udnyttelsen af arealerne i byerne og erhvervsområderne** – særligt bygninger, da de stadig udgør et uforløst potentiale. Installationen af solcelleanlæg over parkeringspladser og på store tagarealer bør fremover ske i et større omfang end nu. Hustage og industritage fungerer som en gratis og effektiv arealplads til vedvarende energi. På denne måde kan samtænkningen af alle areal typer bidrage til at sikre en effektiv arealanvendelse og produktion af vedvarende energi med blik for biodiversiteten. Adgangen til at opstille, drive og eje solceller på tagarealer bør slippes fri. Tinglysningsloven § 37 og §38 bør ændres, så solcelleanlæg på tagflader ikke længere tinglyses som en integreret del af bygningen, men kan adskilles som en separat etage med særskilt ejendomsret. Der skal også være bedre mulighed for at leje tagarealer ud til solcelleudviklere og åbne for pantsættelse af de tagbaserede solcelleanlæg. I de kommende år er der også brug for en massiv udrulning af solceller på kommunale tage og store industribygninger, og det har den fordel, at de så ikke trækker så meget på netkapaciteten i tætbefolkede og bynære områder. Selvom tagbaserede solcelleanlæg er 2-2,5 gange dyrere end markanlæg (opgjort som

omkostningerne til at producere elektricitet over hele anlæggets levetid), bør de samfundsøkonomiske omkostninger vejes op imod, at taganlæg medfører færre visuelle gener og ofte er tæt på elforbruget.

Ligeledes bør man medtænke solcelleanlæg, når der anlægges støjskærme ved motorveje i bynære områder, og det kan være med til at fremme mere lokal energiproduktion i områder med stor efterspørgsel efter grøn strøm. Samtidig kan det være med til at medfinansiere støjskærme, som kan sænke støjgener for de lokale beboere.

Tidligere inddragelse

Borgermodstand nævnes ofte som en af de andre hovedudfordringer ved opstillingen af VE, og der har også været en række sager, hvor lokale borgere eller miljøorganisationer har været i stand til at stoppe VE-projekter med henvisning til beskyttelse af natur og den lokale bestand af truede dyrearter mv. Det er dog ikke en uløselig modsætning. Men langt de fleste danskere er positiv stemte over for udbygningen af vedvarende energi. En undersøgelse fra Aalborg Universitet viser f.eks. at 74% af danskerne bakker op om flere vindmøller i deres kommune¹⁰. Der er dog stadig en gruppe af borgere, som giver VE-projekterne modstand.

Fælles for udfordringerne er, at mange af dem kan løses ved at inddrage borgere, kommuner og andre stakeholders tidligere i projekterne. Hvis man allerede fra starten samtænker og integrerer de forskellige hensyn, kan man skabe en fælles forankring af VE-udbygningen og udnytte den lokale viden. Det kan være med til at skabe et momentum for VE-projekter gennem stærke partnerskaber og dialog, hvor der også skabes plads til naturgenopretning. Man kan oprette grønne borgerråd i kommunerne med repræsentanter fra borgere, organisationer og virksomheder til at facilitere dialog, fremme borgerinddragelsen og lave hurtigere indstillinger til kommunalbestyrelsen om godkendelse af nye projekter. Lokale borgere

kan inviteres indenfor i nye grønne projekter som andels-havere og interessenter. Alternativt kan energiproducent-er etablere fordelagtige ordninger med lokale borgere om f.eks. billig ladning med grøn strøm til elbiler, investering i nye natur- og biodiversitetsområder eller anlæg af sportshaller eller lignende, så de lokale føler, at den grønne omstilling er et plussumspil og ikke et nulsumspil. Det er dog vigtigt med transparens i processen, så VE-udviklere spiller ind med retfærdige, borgerinddragende tilbud i kommunale udbud på solcelleanlæg og opstilling af vindmøller.

Giv kommunerne en større gevinst

De lokale samfund spiller en vigtig rolle i opstillingen af vedvarende energi. Dels fordi borgerne er dem, der lokalt skal kunne se fordelene ved anlæg af solcelleanlæg og nye vindmøller, hvor man skal adressere bekymringer for miljø, støjgener, landskabsmæssige og æstetiske ændringer. Og dels fordi kommunerne er en vigtig myndighed ved miljøvurderinger og -tilladelser. Samtidig er det et problem, at kommunerne indtil nu har haft for få økonomiske incitamenter til at fremskynde sagsbehandlingen og at sige ja til mere VE.

Noget af dette problem har Folketingets partier søgt at adressere i aftalen d. 12. december 2023, hvor man lægger op til en markant forøgelse af kompensationsordningerne i grøn pulje og VE-bonus. Disse øges med henholdsvis 150 pct. og 50 pct., hvilket er et vigtigt fremskridt. I den grønne pulje skal opstillerne af vedvarende energianlæg indbetale et beløb pr. opstillet MW til den kommune, hvor der opstilles vedvarende energianlæg. Det kan også være til den kommune eller de kommuner, der har indsigelsesret ved åben dør-hav-vindmøller. Kommunen administrerer midlerne, og midlerne kan anvendes bredt til kommunale tiltag.

Men Rådet for Grøn Omstilling mener, at man bør gå et skridt videre og afskaffe den grønne pulje samt indføre initiativer, der giver kommunen løbende indtjening i stedet for det engangsbeløb der aktuelt gives via grøn pulje. Konkret bør den kommunale indtjening fra jord-skatter og erhvervsbeskatning fra ny sol og vind bør

friholdes fra den kommunale udligningsordning, og det ekstra provenu bør disponeres til grønne investeringer i lokalområdet. Hvor den grønne pulje er en engangsbetaling ved etablering, foreslår Rådet, at kommunerne får 5 øre pr. produceret kWh i solcelleanlæggets eller vindmøllens levetid. Dette provenu skal også friholdes fra den kommunale udligningsordning, men kommunerne skal omvendt være forpligtet til at geninvestere provenuet i grøn omstilling og naturtiltag i lokalområdet. Den øgede omkostning for opstillerne til kommunerne, skal komme samtidig med, at man reducerer deres omkostningerne til netudbygning, som er steget markant med introduktionen af producentbetalinger og indfødningsstariffer pr. 1. januar 2023.

EKSEMPEL

I 2023 åbnede en energipark ved Greenlab Skive i Skive Kommune bestående af landvindmøller og solceller. Den installerede kapacitet er omkring 85 MW, Og den forventede produktion er 186 GWh om året.

Grøn pulje: Når compensationen fra Grøn Pulje hæves med 150% i juli 2024, og hvis vi antager, at satsen for vindmøller på land bevares som den fremtidige teknologineutrale sats, ville Skive Kommune modtage et engangsbeløb på cirka 16 mio. kr.

RGO-forslag: Hvis kommunerne får 5 øre pr. produceret kWh, vil kommunen modtage 9,3 mio. kr. årligt.

Energiparkens forventede levetid i Skive Kommune er 30 år, hvilket vil føre til et kommunalt tilskud på 279 mio. kr. over vindmøllernes levetid.

Den nødvendige udbygning af elnettet bør i stedet i højere grad dækkes via afgifter på det vi vil af med, nemlig de fossile udledninger. Eksempelvis vil det være oplagt at bruge provenuet fra dieselaftgiften til sænke produktbetalinger til elnettet.

Mere smidig sagsbehandling

En del projekter for sol- og vindenergi bliver forsinket unødigt. Derfor anbefaler Rådet for Grøn Omstilling, at der skabes en meget hurtigere godkendelsesproces for VE-projekter og en strømlining af klageprocessen, så samme sag ikke tages op flere gange. Der går for lang tid fra sagsbehandling til godkendelse.

Tiden for sagsbehandling, godkendelse og opstilling af solcelleanlæg på bar mark bør kunne klares på et halvt til et helt år, hvor det i dag ofte tager 2-3 år. Rådet for Grøn Omstilling anbefaler, at der laves en smidigere godkendelsesproces, hvor borgerinddragelse sker meget tidligt, og klager behandles sideløbende med miljøundersøgelser. Samtidig bør man sikre en mere effektiv hørings- og klageproces.

NEKST-arbejdsgruppen har her anbefalet, at høringsperioden for miljøvurderinger ved genbehandlinger nedsættes fra otte uger til 30 dage, der er EU's mindstekrav. Man åbner dog op for en længere høring på op til otte uger ved komplekse sager. Det er et fornuftigt udspil, som Rådet for Grøn Omstilling bakker op om. Når der laves en miljøvurdering, så er det vigtigt at anlægge et bredere helhedssyn, så det ikke bare er påvirkningen af de lokale områder, der inddrages. Den enkelte flagermus i det lokale område bør ikke være nok til at sætte en stopper for nye VE-projekter, og man bør som udgangspunkt kigge på miljøeffekten for bestanden i dens helhed.

Meget mere havvind med klare miljøkrav

Fremtidens havvindmølleparker i Danmark skal ikke konkurrere ned på lavest mulige fællesnævner. Det er vigtigt i alle udbud og projekter, at der stilles klare krav til natur og biodiversitet fra starten. Der skal ikke bare konkurreres på pris, men i alle udbud skal man også konkurrere på udvalgte miljøparametre ift. målbare CO₂-udledninger i livscyklus, minimum 40-50 års levetid for møllerne,

ressourceforbrug, biodiversitet mv., så havvindmølleprodukterne også fremmer innovation med tanke på naturen.

Der bør også stilles krav til private udviklere om at sikre høj genanvendelsesprocent af vindmøllefundamenter og komponenter efter udløb af koncessionsperioden, samt investeringer i forskning og udvikling. Under forundersøgelser og anlæg skal der tages ordentligt hensyn til havpattedyr i områderne, så man minimerer de negative sideeffekter på det lokale økosystem i anlægsfasen.

Man bør overlade det til konsortier at finde løsninger på disse udfordringer. Konsortier, der vil levere et bud, vurderet på, hvordan de vil løse udfordringerne.

Efter anlæg kan de nye havmøllefundamenter fungere som kunstige stenrev. De kan bidrage til bedre forhold for havets biodiversitet, hvis fundamentet designes med blik for naturen. Vindenergikonsortier, fiskere og myndigheder bør samarbejde om udveksling af data med fiskerierhvervet, så energiøer og havvindmølleparker også sikrer nye gydeområder til gavn for fiskebestanden.

Man bør desuden fremme mere samarbejde, så der kan findes nye innovative løsninger på systemintegration, der optimerer anvendelse og minimerer ressourcspild. Herunder om deling af udgifter til transmissionsledninger til land.

For mere information

Kontakt: Jens Dahlstrøm Iversen
Seniorrådgiver – Energi & Klima
Telefon: 3318 1932
Mail: jens@rgo.dk

Kontakt: Julie Bangsgaard Abrahams
Seniorrådgiver – Energi & Klima
Telefon: 3318 1944
Mail: julie@rgo.dk

Rådet for Grøn Omstilling

Rådet for Grøn Omstilling er en uafhængig non-profit miljøorganisation, der har rådgivet om denne grønne omstilling i mere end tre årtier. Som en grøn løsningstank vil vi levere konkrete, realiserbare og ambitiøse løsningsforslag, der kan accelerere omstilling til et absolut bæredygtigt samfund.

Kilder

¹ Energistyrelsen, 2023: Analyseforudsætninger til Energinet 2023

² Biodiversitetsrådet, 2022: Fra tab til fremgang

³ Klimaministeriet, 2023: Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023

⁴ Biodiversitetsrådet, 2022: Fra tab til fremgang

⁵ UNCTAD, 2023: Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework

⁶ Miljøministeriet, 2023: Flertal af EU-lande indgår aftale om bindende mål for at genoprette EU's natur

⁷ Teknologirådet, 2022: Kampen om arealerne

⁸ Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2022: Faktaark – Firdobling af VE på land

⁹ Rådet for Grøn Omstilling, 2023: Fra Foder til Føde II – En ny vej for dansk landbrugsproduktion og fødevarerforbrug inden for planetens grænser

¹⁰ Information, 2023: Langt de fleste danske vil (stadig) have flere vindmøller – også i deres egen kommune